

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.2.63>

Т. Є. Кутельвас

здобувач кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ СУДУ ЯК ОСНОВА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ВІДСТОРОНЕННЯ СУДДІ

У статті досліджено питання незалежності суду як основу адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді. Вказано, що судді відіграють фундаментальну роль у сприянні соціальному та економічному розвитку країни. Судова влада, насправді, є фундаментальним будівельним блоком сталого миру. Зокрема так вказано у пунктах 11, 13 та 18 Декларації Організації Об'єднаних Націй наради Генеральної Асамблеї високого рівня з верховенства права на національному та міжнародному рівнях 2012 року. Саме судова влада має важливі функції у запобіганні та розв'язанні конфліктів, злочинності та насильства, які є основними бар'єрами для розвитку. Судова влада також служить для сприяння зростанню приватного сектору: вона забезпечує дотримання правил, які регулюють ділові операції, і відіграє центральну роль у визначенні того, як розподіляються витрати та вигоди від діяльності приватного сектору. Щоб суди були ефективними у забезпеченні правосуддя, широка громадськість повинна бути впевненою у своїй здатності це зробити. Це передбачає деякі важливі питання, що стосуються легітимності та довіри громадськості до суддів, судової влади та ефективного здійснення правосуддя, які є необхідними умовами для суддів, щоб оптимально здійснювати правосуддя та ефективно служити суспільству.

Зроблено висновок, що незалежність суду – це багатогранна концепція. Існують різні інституційні, правові та оперативні механізми, які призначені для гарантування та забезпечення незалежності судової влади, і вони можуть працювати по-різному залежно від історичного, політичного, правового та соціального контексту, в якому діє судова влада в державі. Тому не існує ідеальної моделі впровадження судової незалежності в тому сенсі, що це універсальна інституція. Незалежність судової влади є результатом поєднання різних умов, заходів, стримувань і противаг, які можуть відрізнятися від однієї країни до іншої. Кожна країна повинна знайти свій власний баланс.

Ключові слова: суддя, адміністративне судочинство, відсторонення, незалежність, процедура відсторонення судді.

Постановка проблеми. Судді відіграють фундаментальну роль у сприянні соціальному та економічному розвитку країни. Судова влада, насправді, є фундаментальним будівельним блоком сталого миру. Зокрема так вказано у пунктах 11, 13 та 18 Декларації Організації Об'єднаних Націй наради Генеральної Асамблеї високого рівня з верховенства права на національному та міжнародному рівнях 2012 року. Саме судова влада має важливі функції у запобіганні та розв'язанні конфліктів, злочинності та насильства, які є основними бар'єрами для розвитку.

У країнах, що розвиваються, наприклад, як згадувалося у Звіті про світовий розвиток, «контроль насильства має найсильнішу кореляцію з економічним зростанням, і судова влада має вирішальне значення в цьому відношенні, з точки зору забезпечення як законних процесів вирішення скарг, які в іншому випадку могли б призвести до конфлікту» [1]. Судова влада також служить для сприяння зростанню приватного сектору: вона забезпечує дотримання правил, які регулюють ділові операції, і відіграє центральну роль у визначенні того, як розподіляються витрати та вигоди від діяльності приватного сектору.

Щоб суди були ефективними у забезпеченні правосуддя, широка громадськість повинна бути впевненою у своїй здатності це зробити. Це передбачає деякі важливі питання, що стосуються легітимності та довіри громадськості до суддів, судової влади та ефективного здійснення правосуддя, які є необхідними умовами для суддів, щоб оптимально здійснювати правосуддя та ефективно служити суспільству [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З точки зору адміністративно-правового дослідження питання відсторонення судді опосередковано розглядалось в межах публікацій таких вчених, як О.Ф. Андрійко, С.В. Гладій, О.В. Гончаренко, Ю.А. Волкова, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, Є.В. Курінний, Ю.О. Легеза, А.А. Шарая та ін..

Мета статті. Дослідити питання незалежності суду як основу адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді.

Виклад основного матеріалу. Судова влада повинна користуватися громадським консенсусом і довірою, а її влада повинна бути легітимізована і прийнята суспільством. Оскільки судді в більшості країн не обираються демократично, вони повинні отримати свій авторитет і легітимність з інших джерел.

Варто вказати, що легітимність судді сильно залежить від того, чи будуть судді неупередженими та незалежними. Тільки здійснюючи судову функцію незалежним, неупередженим та професійним способом, судді можуть реалізувати свої повноваження. Як підкреслюється в Бангалорських принципах [3] та Основних принципах Організації Об'єднаних Націй щодо незалежності судової влади [4], їх незалежність, неупередженість та професіоналізм набувають великого значення для прийняття їхніх рішень.

Визнання народу важлива не тільки для легітимності судової влади, але й для підтримки довіри громадськості як до судових установ, так й до політичних інститутів загалом. Як показують багато звітів та опитувань, наприклад, Звіт про глобальну конкурентоспроможність, Всесвітній економічний форум 2013 року [5], рівень довіри до судових установ корелює з незалежністю,

неупередженістю, а також ефективністю судових систем. Чим більше незалежності суди проявляють, тим більша довіра до судових установ.

Довіра громадськості також сприяє законним соціальним та культурним цінностям та поведінці: якщо люди довіряють судам і вважають, що спроби впливати на суддів рідкісні та девіантні, вони з меншою ймовірністю роблять такі спроби. Тому сила заборон у суспільстві проти спроб вплинути на хід судового розгляду також залежить від того, наскільки добре суддів поважають і сприймають як незалежних.

Посібник з впровадження UNODC щодо оцінки статті 11 [6] зазначає, що зусилля щодо сприяння громадській довірі та впевненості в судовій системі повинні бути частиною комплексної, загальносистемної стратегії, спрямованої на виправлення негативного сприйняття громадськості та усунення неефективності, яка призводить до такого сприйняття. Суспільне сприйняття судової системи часто визначається особистим досвідом користувачів суду. Тому, чим краще поінформована судова влада стосується суспільних потреб і бажань, тим вона здатна на них реагувати.

Легітимність судової ролі забезпечується не тільки незалежністю суддів, але й справедливістю судового процесу, тобто процесу прийняття рішень. Академічна література визначає основні особливості, які відрізняють судовий процес від законодавчого та виконавчого, зокрема: 1) судовий процес не ініціюється судом з власної ініціативи; 2) всім сторонам надається рівна можливість бути заслуханими неупередженим суддею, особисто або через своїх представників; суддя не може мати особистого інтересу до справи і не повинен піддаватися тиску [7].

Судовий процес також включає в себе наступні гарантії: обов'язок судді мотивувати підстави прийнятих судових рішень; право сторін на справедливий і рівноправний процес, відповідно до світових стандартів; збереження прав людини та рівної людської гідності; права сторін на консультації та представлення адвоката або іншими кваліфікованими особами; права на перекладача; право на вчасний розгляд справи. Більшість з наведених прин-

ципів були визначені як мінімальні гарантії справедливого судового розгляду.

Зокрема Законом України «Про забезпечення права на справедливий суд» від 12.02.2015 № 192-VIII [8] закріплено, що здійснюючи правосуддя, суди є незалежними від будь-якого незаконного впливу. Суди здійснюють правосуддя на основі Конституції і законів України та на засадах верховенства права. Звернення до суду громадян, організацій чи посадових осіб, які відповідно до закону не є учасниками судового процесу, з приводу розгляду конкретних справ судом не розглядаються, якщо інше не передбачено законом. Втручання у здійснення правосуддя, вплив на суд або суддів у будь-який спосіб, неповага до суду чи суддів, збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб з метою впливу на безсторонність суду забороняється і тягне за собою відповідальність, установлену законом (ст. 6 Закону) [8].

Згідно ст. 7 згаданого Закону кожному гарантується захист його прав, свобод та інтересів у розумні строки незалежним, безстороннім і справедливим судом, утвореним відповідно до закону. Судова система забезпечує доступність правосуддя для кожної особи.

Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи в суді, до підсудності якого вона віднесена процесуальним законом. Суддя розглядає справи, одержані згідно з порядком розподілу судових справ, установленим відповідно до закону. На розподіл судових справ між суддями не може впливати бажання судді чи будь-яких інших осіб (ст. 8) [8].

Правосуддя в Україні здійснюється на засадах рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних та інших ознак. Суд створює такі умови, за яких кожному учаснику судового процесу гарантується рівність у реалізації наданих процесуальних прав та у виконанні процесуальних обов'язків, передбачених процесуальним законом (ст. 9).

Крім того кожен має право на правову допомогу. Ця динаміка влади підкреслює важливість судової ролі та судової доброчесності, а також важливість адвокатів/адвокатів як додаткових «опікунів» справедливого судового розгляду. Основним обов'язком юристів/адвокатів є консультування, допомога та представництво сторін у судах для захисту їхніх прав та інтересів, а також сприяння правильному функціонуванню відправлення правосуддя та просуванню культури законності в суспільстві (у цьому сенсі адвокати також виконують «соціальну функцію»).

Судові рішення, судові засідання та інформація щодо справ, які розглядаються судом, є відкритими, крім випадків, установлених законом. Ніхто не може бути обмежений у праві на отримання в суді усної або письмової інформації про результати розгляду його судової справи. Будь-яка особа має право на вільний доступ до судового рішення в порядку, встановленому законом [8].

Незалежність судової влади повинна бути доповнена засобами для забезпечення того, щоб судді та судова влада в цілому відповідали демократичному принципу підзвітності суспільству. У демократичному суспільстві кожна установа залишається підзвітною. Як підкреслили деякі вчені, якщо демократія добре функціонує, жодна установа не є по-справжньому незалежною.

Навіть якщо судді незалежні, вони повинні бути підзвітними суспільству за допомогою прозорих процедур. Уявлення про те, що судді повинні бути незалежними, насправді не означає, що вони повинні мати свободу приймати рішення на основі своїх бажань, без необхідності мотивування та підзвітності. Швидше за все, незалежність судової влади повністю сумісна, принаймні абстрактно, з зобов'язанням судді, тобто з механізмами, які можуть гарантувати, що судді, будучи вільними від будь-якого впливу, насправді будуть керуватися відповідними гарантіями при прийнятті рішень.

Зусилля щодо підвищення незалежності судової влади можуть суперечити спробам забезпечити судову владу. Суди на сучасному етапі, все частіше стикаються

з проблемами, що стосуються їх ефективного функціонування та модернізації їх послуг. Зі зростанням кількості справ, поданих до судів, переважна більшість країн все більше стикаються з питанням про те, як гарантувати та/або підвищити ефективність системи правосуддя, визначивши нові керівні механізми без шкоди для незалежного судового розгляду.

Потреба в забезпеченні ефективного функціонування судовій системі, здатній вчасно розглядати справи, призвела до збільшення уваги до діяльності судів та їх адміністрації.

Як згадувалося вище, незалежність суддів та неупередженість є найважливішими джерелами легітимності та авторитету для суддів і, отже, довіри громадськості до судових установ. З розширенням сфери судової влади вони навіть набули більшого значення, ніж у минулому.

Незалежність суддів - це не самоціль або спосіб забезпечити професійне становище суддів на їх користь, а скоріше засіб гарантувати неупереджене виконання судових функцій, повагу до прав позивачів, що дозволяє кожній людині мати довіру до системи правосуддя. Тому неупередженість є наслідком незалежності судової влади; вона більш конкретно стосується ролі судді в судовому процесі і передбачає, що судді повинні бути вище будь-якого інтересу у справі і вільні від будь-якого тиску.

Іншими словами, як зазначено в Основних принципах незалежності судової влади [4], вони діють на основі фактів і відповідно до закону, без будь-яких обмежень, неналежних впливів, спонукань, тиску, погроз або втручань, прямих або непрямих, з будь-якого боку або з будь-якої причини. Неупередженість (або нейтралітет) також передбачає прихильність до рівної гідності людей, без упередженості чи дискримінації.

Незалежність судової влади також є наріжним каменем верховенства права. Верховенство права передбачає незалежну та неупереджену судову владу в судовій функції також щодо держави та її представників. Тільки визначивши судову незалежність та неупередженість щодо держави, суддя може діяти як неупере-

джена третя сторона у спорах між державою та громадянами. Не піддаючись тиску з боку держави, судова влада може стати ефективною перевіркою того, як виконуються державні функції.

Це також пояснює, чому незалежність судової влади стала одним з найважливіших елементів сучасного конституційності. Однією з головних цілей конституціоналізму є обмеження довільного здійснення влади та приширення її юридично підзвітною, піддаючи виконання державних функцій під пильну увагу незалежного органу (судової влади). Це забезпечує верховенство права і є фундаментальним кроком у побудові конституційної держави.

Юридичні гарантії стосуються впровадження правових та ефективних засобів/механізмів для забезпечення ретельного відбору суддів та виконання своїх обов'язків з незалежністю, професійною компетентністю, старанністю, ефективністю та неупередженістю. У конкретних термінах можливі різні домовленості, і держави прийняли різні моделі та рішення. Основні фактори, які мають відношення до сприяння та підтримки незалежності судової влади, можуть бути визначені на основі процедур призначення суддів, особливостей судового перебування на посаді, фінансової автономії судової влади, стандартів судової поведінки та дисципліни.

У Кодексі суддівської етики, затвердженому XI з'їздом суддів України 22 лютого 2013 року, закріплено, що суддя повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливність суду. Суддя має уникати позапроцесуальних взаємовідносин з одним із учасників процесу або його представником у справі за відсутності інших учасників процесу, а також будь-якого незаконного впливу на його діяльність, пов'язану зі здійсненням правосуддя, та не має права використовувати своє посадове становище в особистих інтересах чи в інтересах інших осіб та не повинен дозволяти цього іншим. Суддя має докладати всіх зусиль

до того, щоб, на думку розсудливої, законслухняної та поінформованої людини, його поведінка була бездоганною [9].

Незалежність та неупередженість також є основними вимогами для запобігання та боротьби з корупцією в судовій системі. Згідно з Конвенцією Організації Об'єднаних Націй проти корупції [10], корупція – це підступна чума, яка має широкий спектр корозійного впливу на суспільства, що підриває демократію та верховенство права, призводить до порушень прав людини, спотворює ринки, підриває якість життя та дозволяє процвітати організованій злочинності, тероризму та іншим загрозам безпеці людини.

Незалежні та неупереджені судді, добре оснащені сильними професійними навичками та високими стандартами доброчесності, повинні бути менш схильні до корупційної практики та шахрайства. Сильні судові інститути, незалежні та неупереджені у виконанні своєї функції, мають важливе значення для мінімізації можливостей та схильності вдаватися до корупції [11]. На жаль, докази корупції при здійсненні правосуддя з'являються й сьогодні, зокрема варто згадати нещодавню справу вже экс-голови Верховного Суду В.Князева, якого викрили на отриманні неправомірної вигоди. З лютого 2024 року Всеволод Князев був відсторонений від здійснення правосуддя [12].

Рішення про притягнення судді до дисциплінарної відповідальності та застосування до нього дисциплінарного стягнення у вигляді подання про звільнення з посади ухвалено за результатом розгляду Дисциплінарної справи, відкритої 15 квітня 2024 року за зверненням Національного агентства з питань запобігання корупції [12].

Зокрема скарги у цій справі зазначали, що постановою Печерського районного суду міста Києва від 26 грудня 2023 року у справі № 757/50993/23-п суддю Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду ОСОБА1 визнано винним у вчиненні правопорушення, передбаченого частиною першою статті 172⁵ Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), до ОСОБА1 застосовано адміністративне стягнення у виді штрафу на користь держави в розмірі 150 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 2550 гривень, з конфіскацією подарунка в розмірі 906 600 гривень [12].

Скарги звертали увагу, що Печерський районний суд міста Києва констатував отримання суддею ОСОБА1 подарунка на загальну суму 906 600 гривень з порушенням вимог Закону України «Про запобігання корупції».

Ураховуючи викладене, Буртник Х.В. на підставі пунктів 3, 15 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питаннях моралі, чесності, непідкупності, відповідності способу життя судді його статусу, дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду, прояв неповаги до інших суддів, адвокатів, експертів, свідків чи інших учасників судового процесу; визнання судді винним у вчиненні корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, у випадках, установлених законом) просить притягнути суддю Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду Князева В.С. до дисциплінарної відповідальності [12].

НАЗК на підставі пункту 15 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (визнання судді винним у вчиненні корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, у випадках, установлених законом) просить притягнути суддю Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду Князева В.С. до дисциплінарної відповідальності.

Вища рада правосуддя 18 липня 2024 року залишила в силі рішення Першої дисциплінарної палати ВРП від 17 червня про притягнення до дисциплінарної відповідальності колишнього голови Верховного Суду Всеволода Князева у вигляді подання про звільнення його з посади судді.

Варто вказати, як зазначає Організація Об'єднаних Націй, корупція в судовій системі не обмежується звичайним хабарництвом. Таємна і не менш руйнівна форма корупції походить від взаємодії між членами судової влади та зовнішніми, потужними політичними або економічними інтересами (...). Наприклад, політичний патронаж, за допомогою якого суддя набуває свого статусу, просування по службі, продовження служби, пільговий режим або обіцянку працевлаштування після виходу на пенсію, може призвести до корупції [10].

У країнах, де присяжні та непрофесійні судді беруть участь у здійсненні правосуддя, принципи незалежності та неупередженості застосовуються однаково, залежно від обставин. Про це згадується в преамбулі Основних принципів Організації Об'єднаних Націй щодо незалежності судової влади [4]. Незважаючи на те, що статус присяжних та непрофесійних суддів може відрізнятися від статусу професійних суддів (що стосується, наприклад, відбору, кваліфікації, заробітної плати/компенсації, відсторонення, дисциплінарного провадження тощо), їх незалежність та неупередженість повинні бути забезпечені в судовому процесі та під час прийняття рішень. Виконуючи судові функції, вони мають ті ж обов'язки, що й професійні судді, і повинні демонструвати незалежність та неупередженість.

Нарешті, варто також нагадати, що судова влада працює в глобалізованому контексті. Взаємодія та порівняння між судовими системами різних країн стали частішими, а дебати про незалежність судової влади перейшли національні кордони, завдяки діям міжнародних організацій та прецедентному праву міжнародних судів.

Незалежність та неупередженість суддів були визнані фундаментальними цінностями у всьому світі. Багато великих міжнародних та регіональних договорів, хартій та конвенцій прямо згадують судову незалежність як фундаментальну цінність для захисту громадянських та політичних прав, прав людини та верховенства права. Вони включають, наприклад:

Загальна декларація прав людини Організації Об'єднаних Націй (1948), стаття 10: «Кожен має право в повній рівності на справедливе та публічне слухання незалежним та неупередженим судом, при визначенні його прав та обов'язків та будь-якого кримінального звинувачення проти нього».

Міжнародний пакт Організації Об'єднаних Націй про громадянські та політичні права (1966), стаття 14: «Всі особи повинні бути рівними перед судами та трибуналами. При визначенні будь-якого кримінального звинувачення проти нього або його прав та обов'язків у позові за законом кожен має право на справедливе та публічне слухання компетентним, незалежним та неупередженим судом, заснованим законом (...)».

Американська конвенція з прав людини («Пакт Сан-Хосе») (1969), стаття 8:

«Кожна особа має право на слухання, з належними гарантіями та протягом розумного часу, компетентним, незалежним та неупередженим судом, раніше встановленим законом, на обґрунтування будь-якого звинувачення кримінального характеру, висунутого проти неї, або для визначення її прав та обов'язків цивільного, трудового, фіскального або будь-якого іншого характеру. (...)».

Африканська хартія прав людини і народів (Хартія Банджуля) (1981), Статті 7 і 26: «Кожна людина має право на те, щоб її справа почула. Це включає: (...) (d) право бути судимим протягом розумного часу неупередженим судом або трибуналом» (стаття 7); «Держави-учасниці цієї Хартії зобов'язані гарантувати незалежність судів і дозволяють створювати та вдосконалювати відповідні національні установи, на які покладено заохочення та захист прав і свобод, гарантованих цією Хартією» (стаття 26).

SAARC, Хартія демократії (2011): «Держави-члени Асоціації регіонального співробітництва Південної Азії (СААРК), в дусі консолідації демократії в Південній Азії, цим зобов'язуються: (...) Гарантувати незалежність судової влади та першість верховенства права, а також гарантувати, що процеси призначення до судової влади, а також виконавчої влади є справедливими та прозорими».

Європейська конвенція з прав людини (1950), стаття 6.1: «При визначенні його цивільних прав та обов'язків або будь-якого кримінального звинувачення проти нього кожен має право на справедливе та публічне слухання протягом розумного часу незалежним та неупередженим судом, заснованим законом».

Міжнародні організації сприяли кільком глобальним та регіональним проектам, спрямованим на зміцнення незалежності судової влади та верховенства права в різних країнах. Досить згадати діяльність Світового банку, Ради Європи, Transparency International та Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків та злочинності (зокрема, зі створенням Глобальної мережі доброчесності суддів).

Більше того, в останні десятиліття нові судові мережі були особливо активними в деяких регіонах, сприяючи новій формі співпраці та транснаціонального діалогу між судовими органами. Ці мережі можна описати як групи, конференції, комісії або організації юридичних експертів, суддів

та науковців (з різних країн), створених на транснаціональному рівні. Їхня діяльність в основному складається з обміну ідеями та практикою, складання рекомендацій, думок та передового досвіду, що стосуються різних галузей права або функціонування судової системи, організації семінарів, конференцій та підготовки суддів та юридичних експертів. На глобальному рівні членство Міжнародної асоціації суддів (IAJ) включає 90 судових асоціацій з таких різноманітних країн, як Ангола, Бермуди, Хорватія, Демократична Республіка Конго, Єгипет, Гватемала, Гвінея-Бісау, Ізраїль, Казахстан, Мавританія, Нікарагуа та Туніс. Основною метою IAJ є захист незалежності судового органу, як суттєва вимога судової функції та гарантія прав і свободи людини.

Особливе значення мають міжнародні рамки стандартів та норм незалежності судової влади, розроблені державами-членами за допомогою різних міжурядових процесів. Особливу увагу можна приділити Основним принципам Організації Об'єднаних Націй щодо незалежності судової влади (1985), Бангалорські принципи поведінки суддів тощо. Такі стандарти та керівні принципи стали результатом співпраці між судовими самонадами різних країн і впливали з необхідності, визначеної самими суддями, мати стандарти та гарантії для захисту своєї незалежності від надмірного тиску.

Основні принципи Організації Об'єднаних Націй щодо незалежності судової влади (1985) спрямовані на надання допомоги державам-членам у їх завданні забезпечення та сприяння незалежності судової влади. Вони повинні бути враховані урядами та доведені до відома суддів, адвокатів, членів виконавчої влади та законодавчої влади, а також громадськості в цілому. Вони були прийняті Сьомим Конгресом Організації Об'єднаних Націй з попередження злочинності та поведінки з правопорушниками, що відбувся в Мілані в 1985 році.

Бангалорські принципи поведінки суддів є результатом широких консультацій за участю головних суддів та старших суддів з різних держав у рамках Групи добросовісності суддів з метою розгляду шляхів зміцнення судових інститутів та сприяння незалежності та підзвітності судової влади. Принципи були розроблені шляхом отримання інформації про концепцію незалежності судової влади з різ-

них кодексів судової поведінки, а також інших документів, розроблених на міжнародному рівні. Соціально-економічна рада Організації Об'єднаних Націй у своїй резолюції 2006/23 від 27 липня 2006 року запропонувала державам-членам, відповідно до своїх внутрішніх правових систем, заохочувати своїх суддів враховувати Принципи Бангалора при перегляді або розробці правил щодо професійної та етичної поведінки членів судової влади.

На додаток до авторитетних вказівок, наданих на міжнародному рівні, були створені різні мережі судового співробітництва для підтримки міжнародного співробітництва у кримінальних справах. У деяких регіонах ці мережі відіграють досить активну роль. Новаторська мережа такого роду, Європейська судова мережа (EJN) [13] включає національні контактні пункти з держав-членів ЄС для полегшення судового співробітництва у кримінальних справах, особливо щодо серйозних злочинів. На додаток до обміну інформацією та спільних функцій мережі, EJN також організовує навчальні заняття з метою сприяння покращенню судового співробітництва в цілому.

Висновки. Отже, незалежність суду – це багатогранна концепція. Існують різні інституційні, правові та оперативні механізми, які призначені для гарантування та забезпечення незалежності судової влади, і вони можуть працювати по-різному залежно від історичного, політичного, правового та соціального контексту, в якому діє судова влада в державі. Тому не існує ідеальної моделі впровадження судової незалежності в тому сенсі, що це універсальна інституція. Незалежність судової влади є результатом поєднання різних умов, заходів, стримувань і протипаг, які можуть відрізнятися від однієї країни до іншої. Кожна країна повинна знайти свій власний баланс.

Список використаної літератури:

1. Звіт The World Bank Group про світовий розвиток 2011 URL: <https://www.worldbank.org/en/home>
2. Volkova Yu. The impact of the case law of the European Court of Human Rights on certain issues of independence and immunity of administrative court judges *Юридичний науковий електронний журнал* № 11/2023 с. 762-765 DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-11/185>

3. The Bangalore principles of judicial conduct 2002 URL: https://www.unodc.org/pdf/crime/corruption/judicial_group/Bangalore_principles.pdf
4. Basic Principles on the Independence of the Judiciary URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/basic-principles-independence-judiciary>
5. The Global Competitiveness Report 2013-2014 URL: <https://www.weforum.org/publications/global-competitiveness-report-2013-2014/>
6. Implementation Guide and Evaluative Framework for Article 11 URL: https://www.unodc.org/res/ji/import/international_standards/article_11/article_11_english.pdf
7. General issues. Judicial independence as a fundamental value of the rule of law and of constitutionalism URL: <https://www.unodc.org/e4j/en/crime-prevention-criminal-justice/module-14/key-issues/1--general-issues--judicial-independence-as-a-fundamental-value-of-the-rule-of-law-and-of-constitutionalism.html>
8. Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» від 12.02.2015 № 192-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19#Text>
9. Кодекс суддівської етики URL: <https://in.cn.court.gov.ua/sud2507//kompetentciya/kodsudet>
10. United nations convention against corruption URL: https://www.unodc.org/documents/brussels/UN_Convention_Against_Corruption.pdf
11. Transparency International Ukraine URL: <https://t.me/fightcorruptor>
12. Про відкриття дисциплінарної справи стосовно судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду Князева В.С. URL: <https://hcj.gov.ua/doc/doc/44998>
13. European Judicial Network (EJN) URL: <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn2021/ContentDetail/EN/2/63>

Kutelvas T. Ye. Independence of the court as a basis for administrative law support of the procedure for removing a judge

The article examines the issue of judicial independence as the basis for administrative and legal support for the implementation of the procedure for the removal of a judge. It is indicated that judges play a fundamental role in promoting the social and economic development of the country. The judiciary, in fact, is a fundamental building block of sustainable peace. In particular, this is stated in paragraphs 11, 13 and 18 of the United Nations Declaration of the 2012 High-Level General Assembly Meeting on the Rule of Law at the National and International Levels. It is the judiciary that has important functions in preventing and resolving conflicts, crime and violence, which are the main barriers to development. The judiciary also serves to promote the growth of the private sector: it ensures compliance with the rules that govern business transactions and plays a central role in determining how the costs and benefits of private sector activities are distributed. For courts to be effective in delivering justice, the general public must be confident in their ability to do so. This implies some important issues related to the legitimacy and public trust in judges, the judiciary and the effective administration of justice, which are necessary conditions for judges to optimally administer justice and serve society effectively.

It is concluded that the independence of the judiciary is a multifaceted concept. There are various institutional, legal and operational mechanisms that are designed to guarantee and ensure the independence of the judiciary, and they can work differently depending on the historical, political, legal and social context in which the judiciary operates in the state. of the judiciary is the result of a combination of different conditions, measures, checks and balances that may differ from one country to another. Each country must find its own balance.

Key words: judge, administrative proceedings, suspension, independence, procedure for suspension of a judge.